

Motion till riksdagen 2023/24:127

av Eric Palmqvist (SD)

Synskadade och valsystemet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om synskadade och valsystemet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sveriges riksdag har nyligen firat 100 år av allmän och lika rösträtt. Detta är något som vi ska vara stolta över då vår demokrati inte är något självspelande piano utan något som vi folkvalda har fått väljarnas förtroende att förvalta med omsorg. Trots att regeringsformen föreskriver att alla myndiga medborgare idag äger rätten att rösta i allmänna val som ska vara fria, hemliga och direkta finns det ännu grupper i samhället som på grund av valsystemets utformning inte kan utnyttja denna rättighet.

Synskadade och valsystemet

Idag kan synskadade, synsvaga och blinda (fortsättningsvis i motionen benämnda enbart som synskadade) rösta med vanliga valsedlar som distribueras i kuvert försedda med punktskrift utanpå. Dessa distribueras till dem som finns upptagna i Synskadades riksförbunds medlemsregister. Punktläsare som inte förekommer i detta register kan på egen begäran få dessa från Valmyndigheten. Systemet är emellertid så utformat att till exempel personval inte kan ske genom den synskadade väljarens egen försorg, utan denne måste då förlita sig på hjälp från en närstående, assistent eller valförrättare i vallokalen. Detta gäller även för synskadade som önskar rösta på ett mindre parti vars valsedlar inte tillhandahålls av Valmyndigheten i punktskriftskuvert.

Då valhemligheten utgör en central del i att ge våra fria och demokratiska val legitimitet är det av synnerlig vikt att eftersträva att valsystemet, så långt det är tekniskt möjligt, utformas på ett sådant sätt att alla röstberättigade, oavsett funktionsnedsättning, kan avlägga sin röst i enlighet med intentionerna i regeringsformen. Att det historiskt

sett inte har varit möjligt att tillhandahålla fullgoda lösningar för att säkerställa att synskadade kan personvals rösta eller rösta på mindre partier vars valsedlar inte distribueras i punktskriftskuvert av Valmyndigheten får helt enkelt inte tas för intäkt för att avstå från att möjliggöra det när teknisk utveckling gjort det möjligt. Sådana tekniska lösningar har såväl efterfrågats som exemplifierats av bland annat Synskadades riksförbund.

Med anledning av ovanstående resonemang är det min uppfattning att synskadades förutsättningar att kunna rösta i enlighet med sin personliga övertygelse med bibehållen valhemlighet bör särskilt beaktas av den parlamentariska kommitté som ska se över det svenska vals systemet i enlighet med Tidöavtalet. Målsättningen bör enligt mitt förmenande vara att vals systemet ska vara så utformat att synskadade kan delta i allmänna val i enlighet med regeringsformens intentioner och att metoder och teknik som möjliggör detta ska tillämpas så långt det är möjligt.

Eric Palmqvist (SD)